

Kineska repica ili rotkva (Raphanus sativus) nova uljarica

Već nam i samo ime kaže da je kineska repica porijeklom iz Kine. Ona je jedno-godišnja biljka, ima vrlo kratku vegetacionu periodu (cca 80 dana), pa se može sijati i kasno u proljeće, odnosno kao postrna može vrlo dobro uspijevati. Sjeme sadrži 40 do 50% ulja dobre kvalitete, a upotrebljava se u prehrambene i druge svrhe. Kineska repica nije izbirljiva na tlo, pa se može sijati i na lošijim tlima uz uvjet da se zemljište dobro pognoji. Ne preporuča se direktno gnojiti stajskim gnojem prije sjetve, već ju treba sijati na tlima, koja su bila ranije gnojena stajskim gnojem. Ona je biljka vrlo kratke vegetacione periode, pa joj je potrebno, da bi se mogla normalno razviti i dati dobre prinose, omogućiti lako pristupačna hranjiva. Za sjetvu je najbolje, da se tlo već u jesen, odnosno tokom zime, što dublje poore. U proljeće je potrebno ovako uzorano tlo dobro pripremiti za sjetvu, jer je sjeme sitno.

Kako je kineska repica biljka vrlo kratke vegetacione periode, potrebne su joj veće količine hranjiva. Ako se izravno gnoji stajskim gnojem, dolazi do prebrzog rasta. Zrioba će u tom slučaju zakasniti, a cvjetovi će se ponovo stvarati. U svrhu gnojidbe upotrebljavaju se sve tri vrste hranjiva, dakle dušik, fosfor i kalij. Dušična gnojiva se dodaju i to polovica kod same sjetve, a druga polovica poslije nicanja usjeva. Obično se upotrebljava Nitromonkal i to 300 kg po 1 ha. Od fosfornih gnojiva upotrebljava se Thomasova drozga i superfosfat. Kako Thomasova drozga sadrži veće količine vapna može se upotrebljavati i na kiselim tlima. Upotrebljava se u količini 400–600 kg. Sve industrijsko bilje treba veće količine kalija, pa tako i kineska repica. Gnojena kalijem daje sjeme s većim sadržajem ulja. Kalij dodajemo u obliku kalije-vih soli i to oko 250 kg po ha. Ovo gnojivo treba upotrebiti prilikom oranja u jesen, tako da bude na dohvata korijenju.

Za sjetvu se upotrebljava sjeme, koje je čisto i klijavo. Kako je sjeme sitno, treba sjetvu obaviti pažljivo u usitnjeno tlo, gdje će brzo i dobro proklijati i povoljno se razvijati. Sije se u redove na 22 cm red od reda ili u trake 10 × 30 cm, tako da red od reda bude 10 cm u dva reda, a onda ostane razmak od 30 cm u svrhu okapanja, ukoliko to bude potrebno. Kako se ona jako razgranjuje mora se sijati u široke redove. Po 1 hektaru upotrebljava se 20–25 kg sjemena. Sije se u mjesecu travnju i svibnju, čim ranije to bolje. Mora se sijati plitko, ne dublje od 2–3 cm.

Naročito treba paziti da tlo ne bude zakorovljeno, kako bi se mogla brzo razvijati. Ako se je tlo zbog kiša i vjetrova okorilo, ne treba vršiti okapanje. Ukoliko je ipak okopavanje potrebno, onda se ono treba obaviti čim pliće. Kad jedamput rotkvica nikne brzo će izrasti, pa će spriječiti rast korovima. Ona je otporna protiv štetnika, osim buhača, ali mu lagano izmakne, jer brzo raste.

Kineska repica ima plod u obliku debele i člankovite komuške, a u pretincima se nalaze svijetlo-crvena-smeđa zrna. Cvijetovi su joj bijelo-ljubičaste boje. Nejednolično dozrijeva, pa žetvu treba obaviti kad je većina komušaka zrela i dobila bijelu boju. Ne treba se obazirati na to, što izvjestan broj komušaka ima još zelenu boju, jer će one naknadno dozreti stojeći u snopovima. Košnja se može izvršiti ručnom

kosom, zatim kosilicom, samovezačicom ili kombajnom. Ako se kosi kombajnom, treba paziti da je rosa prošla, jer su inače komuške od rose dosta vlažne, pa zrno iz njih ispada. Poslije košnje treba ju ostaviti u snopovima čim dulje, čak i 4—6 tjedana. Na taj način će komuške omekšati, pa će se vršidba moći lakše obaviti. Kiša joj ne smeta, nego povoljno utječe na komuške, jer one postanu krhke. Prinosi se kreću od 20—25 mtc po 1 ha, što ovisi o pravovremenoj sjetvi, njezi, obradi i vršidbi. Ovršenu kinesku repicu treba razastrti u tankom sloju i sušiti ju, jer ako ima velik postotak vlage dolazi brzo do grijanja, pa na taj način gubi na kvaliteti.

Iskustva koja smo do sada stekli sa sjetvom kineske rotkvice, svakako su interesantna, jer ona treba da zamijeni uljanu repicu, koja je vrlo nesigurna kultura t. j. lako podliježe smrzavanju, zatim stradava od štetnika, te vrlo lako dolazi do osipavanja prilikom košnje, odnosno vršidbe, a to uzrokuje smanjenje prinosa. Međutim kineska rotkvica se sije kao jarina, a otporna je prema proljetnim mrazovima, ne stradava od štetnika, ne osipa se za vrijeme košnje i vršidbe i daje veće prinose.